

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
सूचना

नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा सस्थान समन्वय महाशाखाको प.सं.वि.क्षे.व्य.सं.सं. २०७५/०७६ च.नं. ९१८ मिति २०७५/१०/२९ को पत्रसाथ प्राप्त मन्त्रिपरिषद्, विधेयक समितिको मिति २०७५/९/१५ को बैठकबाट स्वीकृत “हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५ सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ।

(भिष्मराज ढुंगाना)
कार्यकारी निर्देशक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग

हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५

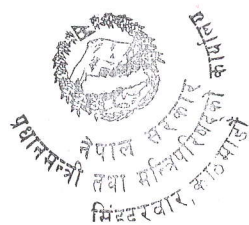
विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ को दफा २२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी नियमहरूको नाम “हेजिङ्ग सम्बन्धी नियमावली, २०७५” रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,—
  - (क) “ऐन” भन्नाले विदेशी विनिमय (नियमित गर्ने) ऐन, २०१९ सम्भन्तु पर्छ ।
  - (ख) “परियोजना” भन्नाले नियम ३ मा उल्लिखित परियोजना सम्भन्तु पर्छ ।
  - (ग) “बैंक” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंक सम्भन्तु पर्छ ।
  - (घ) “हेजिङ्ग” भन्नाले परियोजना कार्यान्वयनको लागि लगानीकर्ताले विदेशी ऋण लगानी गर्दा जुन विनिमय दरमा विदेशी मुद्रा बैंकमा जम्मा गरेको हो सोही विनिमय दरमा सम्भौता बमोजिम लगानी फिर्ता लैजान पाउने गरी विदेशी मुद्राको विनिमय दर स्थिर गर्ने कार्य सम्भन्तु पर्छ ।
३. हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउने: नेपाल सरकारले विदेशी ऋण लगानी हुने देहायका परियोजनाको लागि हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउन सक्नेछः—
  - (क) एक सय मेगावाट वा सोभन्दा बढी क्षमताका जलविद्युत उत्पादन,
  - (ख) २२० के.भि.ए. वा सोभन्दा बढी क्षमताका तीस किलोमिटरभन्दा लामो विद्युत प्रसारण लाइन निर्माण,
  - (ग) दश किलोमिटरभन्दा लामो रेल, मेट्रो तथा मोनो रेलमार्ग निर्माण,
  - (घ) पचास किलोमिटरभन्दा लामो द्रुतमार्ग निर्माण,
  - (ङ) नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले निर्णय गरी तोकेका अन्य परियोजना ।
४. स्वीकृति लिनु पर्ने : नियम ३ बमोजिम हेजिङ्ग सुविधा प्राप्त गर्न चाहने परियोजनाले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम विदेशी लगानी गर्ने र विदेशी मुद्रा ल्याउने स्वीकृति लिएको हुनु पर्नेछ ।
५. निवेदन दिनु पर्ने: (१) यस नियमावली बमोजिम हेजिङ्ग सुविधा प्राप्त गर्न चाहने परियोजनाले अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा बैंक समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
(२) उपनियम (१) बमोजिमको निवेदनसाथ देहायका कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछः—
  - (क) परियोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त अनुमतिपत्रको प्रतिलिपि,
  - (ख) परियोजनामा हुने लगानी सम्बन्धी सम्भौताको प्रतिलिपि,
  - (ग) नियम ४ बमोजिम विदेशी लगानी गर्ने र विदेशी मुद्रा ल्याउने स्वीकृति पत्रको प्रतिलिपि,
  - (घ) कम्पनीको प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको प्रतिलिपि,
  - (ङ) नियम ३ को खण्ड (ड) बमोजिम नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्ले हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउने भनी निर्णय गरेका परियोजनाको हकमा सम्बन्धित मन्त्रालयले दिएको जानकारीपत्रको प्रतिलिपि ।

६. निवेदन जाँचबुझ गर्नु पर्ने: (१) नियम ५ बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर बैंकले आवश्यक विवरण र कागजात पूरा भए नभएको सम्बन्धमा जाँचबुझ गर्नु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा कुनै विवरण वा कागजात पूरा नभएमा वा कुनै विषयमा थप स्पष्ट पार्न आवश्यक देखेमा बैंकले निवेदकलाई त्यस्तो विवरण वा कागजात पेश गर्न वा सो सम्बन्धमा थप स्पष्ट गर्न लगाउन बढीमा पन्ध्र दिनको म्याद दिई लिखित सूचना दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम सूचना प्राप्त भएमा निवेदकले बैंकले तोकेको अवधिभित्र आवश्यक विवरण वा कागजात वा कुनै विषयमा थप स्पष्ट गर्नु पर्ने भए सो समेत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) र नियम ५ को उपनियम (२) बमोजिम प्राप्त विवरण वा कागजातका आधारमा निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा हेजिङ्ग सुविधा प्रदान गर्न नसकिने देखिएमा बैंकले सो सम्बन्धी निर्णयको लिखित जानकारी सात दिनभित्र निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।
७. स्वीकृति दिने: नियम ६ बमोजिम निवेदन जाँचबुझ गर्दा मागबमोजिम हेजिङ्ग सुविधा दिन मनासिब देखिएमा बैंकले देहायका शर्तको अधीनमा रही निवेदकलाई हेजिङ्ग सुविधा प्रदान गर्ने स्वीकृति दिनेछ:-
- (क) बैंकले निर्धारण गरेको परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा ऋण लिने,
- (ख) खण्ड (क) बमोजिम प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा बैंकले तोकेको समयमा बैंक खातामा जम्मा गर्ने ।
८. विदेशी मुद्रा जम्मा गर्नु पर्ने: (१) नियम ७ बमोजिम स्वीकृति प्राप्त परियोजनाले विदेशी लगानी स्वरूप प्राप्त हुने विदेशी मुद्रा जम्मा गर्न बैंकमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएपछि बैंकले निवेदकलाई विदेशी मुद्रा जम्मा गर्न बैंक खाता उपलब्ध गराउनेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम बैंकले उपलब्ध गराएको खातामा लगानीकर्ताले बैंकले तोकेको अवधिभित्र विदेशी मुद्रा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिमको खातामा विदेशी मुद्रा जम्मा भएपछि बैंकले त्यस्तो विदेशी मुद्राजम्मा गर्दाको दिन कायम रहेको विनिमय दर अनुसार नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी परियोजनाको नाममा रहेको कुनै वाणिज्य बैंकको खातामा त्यस्तो परिवर्त्य नेपाली मुद्राजम्मा गरिदिनेछ ।
९. विनिमय दर स्थिर (लक) गर्ने: (१) नियम ८ को उपनियम (३) बमोजिम बैंक खातामा जम्मा हुन आएको विदेशी मुद्रालाई बैंकले सोही नियमको उपनियम (४) बमोजिम जुन विनिमय दरमा नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरेको हो सो विनिमय दरमा हेरफेर वा घटबढ नहुने गरी स्थिर (लक) गर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम स्थिर (लक) गरिएको विनिमय दरमा सम्झौता अनुसार विदेशी ऋण बापतको रकम फिर्ता भुक्तानी पाउने गरी बैंकले लगानीकर्तालाई हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउनेछ ।
१०. हेजिङ्ग शुल्क: (१) अर्थ मन्त्रालयले विदेशी विनिमय दरको जोखिम, मुद्रा स्फिति जोखिम, परियोजनाको स्वपूँजी, ऋणको अंश, ऋण भुक्तानी गर्नु पर्ने अवधि र परियोजनाको प्रकृति समेतको आधारमा परियोजनासँग सम्बन्धित मन्त्रालय, बैंक र लगानीकर्तासँगको आपसी सहमतिमा हेजिङ्ग शुल्क निर्धारण गर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम निर्धारण भएको हेजिङ्ग शुल्क सम्बन्धित परियोजनाले बैंकमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम हेजिङ्ग शुल्क प्राप्त गरेपछि बैंकले सम्बन्धित परियोजनालाई अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा हेजिङ्ग सोलुसन प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो नियमावली प्रारम्भ हुनुभन्दा अघि सम्झौता सम्पन्न भइसकेका परियोजनाको हकमा त्यस्तो सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम कार्यान्वयन हुनेछ । सम्झौतामा उल्लेख नभएकोमा उपनियम (१) बमोजिम निर्धारित हेजिङ्ग शुल्क बैंकमा बुझाउनु पर्नेछ ।

११. हेजिङ्ग अवधि: यस नियमावली बमोजिम प्रदान गरिएको हेजिङ्गको अवधि परियोजनाको प्रकृति अनुसार बढीमा दश वर्षको हुनेछ ।

१२. नवीकरण: (१) नियम १० को उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त प्रमाणपत्र नवीकरण गर्न चाहने परियोजनाले सो प्रमाणपत्रको अवधि समाप्त हुनुभन्दा तीस दिन अगावै नवीकरणको लागि बैंक समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा बैंकले विगत दश वर्षको अमेरिकी डलरसँगको नेपाली रुपैयाँको विनिमय दरको आधारमा परियोजनाको प्रकृति अनुसार विनिमय दर कायम गरी परियोजनाको प्रकृति अनुसार बढीमा पाँच वर्षसम्म नवीकरण गर्न सक्नेछ ।

१३. हेजिङ्ग सुविधा दिइने मुद्रा: बैंकले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी तोकेको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको लागि मात्र यस नियमावली बमोजिम हेजिङ्ग सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

१४. हेजिङ्ग कोषको स्थापना: (१) नियम ८ बमोजिम बैंकमा जम्मा हुन आउने विदेशी मुद्रा तथा नियम १० बमोजिम प्राप्त हुने हेजिङ्ग शुल्क व्यवस्थापनको लागि बैंकमा एक हेजिङ्ग कोष रहनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा रहने रकमको सीमा बैंकले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) बैंकले उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकमको लगानी एवं आवश्यक व्यवस्थापन गर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम लगानी एवं व्यवस्थापनबाट प्राप्त प्रतिफल जुन मुद्रामा प्राप्त भएको हो सोही मुद्रामा बैंकले उपनियम (१) बमोजिमको हेजिङ्ग कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१५. समन्वय एवं परामर्श गर्नु पर्ने: यस नियमावली बमोजिम हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा बैंकले अर्थ मन्त्रालय, परियोजनासँग सम्बन्धित मन्त्रालय, नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकाय र लगानीकर्तासँग आवश्यक समन्वय एवं परामर्श गर्नु पर्नेछ ।

१६. विदेशी विनियमको संरक्षण: नियम ९ बमोजिम हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराइएको विदेशी मुद्रा बैंकले ऐनको दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम तोकिएको कामको लागि राखिएको विदेशी विनियमको रुपमा संरक्षण गर्नेछ ।

१७. लेखा राख्नु पर्ने: बैंकले हेजिङ्ग सम्बन्धी कारोबारको लेखा नेपाल लेखा मापदण्ड बमोजिम राख्नेछ ।

१८. प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने : बैंकले प्रत्येक वर्ष हेजिङ्ग सुविधा सम्बन्धमा भए गरेका काम कारवाहीको प्रतिवेदन तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र अर्थ मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-१
(नियम ५ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

श्री नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
बालुवाटार, काठमाण्डौ ।

विषय :- हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराइपाउँ ।

महोदय,

देहाय बमोजिमको विवरण तथा कागजात सहित हेजिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराई दिनको लागि यो निवेदन पेश गरेको छु/छौं ।

(१) परियोजनाको विवरण :

(क) कम्पनीको नाम :

(ख) परियोजनाको नाम :

ठेगाना :

फ्याक्स नम्बर :

फोन नम्बर :

इमेल ठेगाना:

(२) सम्पर्क व्यक्तिको नाम :

पद :

फोन नम्बर:

इमेल ठेगाना:

(३) हेजिङ्ग सुविधा लिने विदेशी मुद्रा

(४) हेजिङ्ग गर्न चाहेको अवधि :

(५) ऋण भुक्तानीको शर्त र अवधि:

(६) ऋण लगानी गर्ने मुलुक वा संस्था:

(७) कम्पनीका मुख्य सञ्चालक र शेयर संरचना :

उपरोक्त विवरण सत्य र ठीक छन्, भुट्टा ठहरे प्रचलित कानून बमोजिम सहूला बुझाउँला ।

(Signature)

संलग्न कागजात:

- (१) कम्पनीको प्रबन्धपत्र र नियमावलीको प्रतिलिपि,
- (२) परियोजना कार्यन्वयनको अनुमति पत्र,
- (३) ऋण सम्भौताको प्रतिलिपि,
- (४) विदेशी लगानी स्वीकृतिपत्रको प्रतिलिपि,
- (५) बैंकले विदेशी मुद्रा ल्याउन दिएको स्वीकृती पत्रको प्रतिलिपि,
- (६) कम्पनीदर्ता तथा कर चुक्ता प्रमाणपत्र ।

भवदीय,

मिति :

सही : .....

नाम :

ठेगाना :

पद :

अनुसूची-२
(नियम १०को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)
नेपाल राष्ट्र बैंक
विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग
हेजिङ्ग सोलुसन प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र नं:

प्रमाणपत्र जारी मिति:

१. कम्पनीको नाम:
२. परियोजनाको नाम:
३. हेजिङ्ग सुविधा नं.:
४. स्वीकृत भएको मिति:
५. सुविधा प्राप्त गर्ने अवधि:.....देखि .....सम्म
६. हेजिङ्ग रकम (अमेरिकी डलरमा):
७. कायम गरिएको विनिमय दर:
८. लक गरिएको नेपाली रकम:
९. ऋण भुक्तान हुने अन्तिम मिति:
१०. कायम गरिएको हेजिङ्ग शुल्क प्रतिशत प्रतिवर्ष :

बैंकको छाप

प्रमाण पत्र जारी गर्नेको,-
नाम:-
पद:-
दस्तखत:-

लगानी फिर्ता गरेको विवरण

सि.नं.	मिति	शुल्कको दर %	बुझाएको नेपाली रकम	सटही दिएको अमेरिकी डलर	कैफियत	अद्यावधिक गर्नेको दस्तखत
१						
२						
३						
४						
..						
..						
..						
		जम्मा रकम				

